

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 27.4.2010
COM(2010) 193 окончателен

2010/0115 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно насоки за политиките за заетостта на държавите-членки

част II на Интегрирани насоки Европа 2020

{SEC(2010) 488 окончателен}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

На 26 март 2010 г. Европейският съвет се съгласи с предложението на Европейската комисия да стартира нова стратегия за работни места и растеж — Европа 2020¹, която да се основава на засилено координиране на икономически политики, които ще се фокусират върху ключови области, нуждаещи се от действия за стимулиране на потенциала на Европа за устойчив растеж и конкурентоспособност. С тази цел, Европейският съвет се съгласи да определи основни цели на ЕС, които представляват споделени цели, насочващи действията на държавите-членки и на Съюза. В съответствие с тези цели, държавите-членки [са определили] свои национални цели. От своя страна, на равнище ЕС, Комисията ще работи за изпълнение на стратегията, най-вече посредством своите седем „водещи инициативи“, които бяха обявени в съобщението Европа 2020.

Договорът за функционирането на ЕС предвижда, че държавите-членки трябва да разглеждат своите икономически политики и насърчаването на заетостта като въпроси от общо значение и да ги координират в рамките на Съвета. В два отделни члена Договорът постановява, че Съветът трябва да приеме основни насоки за икономическата политика (член 121) и насоки за заетостта (член 148), като посочва, че вторите трябва да са съвместими с първите. Имайки предвид това правно основание, насоките за заетостта и икономическите политики са представени като два отделни, но неразривно взаимосвързани, правни инструмента:

- Препоръка на Съвета относно основни насоки за икономическите политики на държавите-членки и на Съюза — част I от „Интегрирани насоки Европа 2020“;
- Решение на Съвета относно насоки за политиките за заетостта на държавите-членки — част II от „Интегрирани насоки Европа 2020“.

Тези насоки, приложени с гореупоменатите правни инструменти, образуват заедно интегрираните насоки за изпълнение на стратегията Европа 2020.

„Интегрирани насоки Европа 2020“ създават рамката за стратегията и реформите Европа 2020 на равнище държави-членки. За да се осигури съгласуваност и яснота, насоките са ограничени по брой и отразяват заключенията на Европейския съвет. Насоките са интегрирани, за да се осигури, че националните политики и тези на равнище ЕС, дават своя пълен принос за постигане на целите на стратегията Европа 2020. Провеждането им по един синхронизиран начин ще помогне на държавите-членки да се възползват от положителните вторични ефекти от структурните реформи, особено в еврозоната.

Върху тази основа държавите-членки ще изготвят национални програми за реформа, определяйки в детайли действията, които ще предприемат съгласно новата стратегия, с особен акцент върху усилията за постигане на националните цели. Като използва мониторинга от Комисията и работата, извършена от Съвета, Европейският съвет ще оценява всяка година цялостния напредък в изпълнението на стратегията, както на равнище ЕС, така и на национално равнище. Макроикономическите, структурните развития и развитието в конкурентоспособността, както и цялостната финансова стабилност ще бъдат проучвани едновременно.

---

¹ COM(2010) 2020, 3.3.2010 г.

„Интегрирани насоки Европа 2020“ са следните:

Насока 1: Осигуряване на качеството и устойчивостта на публичните финанси

Насока 2: Решаване на макроикономическите неравновесия

Насока 3: Намаляване на неравновесията в еврозоната

Насока 4: Оптимизиране на подкрепата за ИРД и иновациите, укрепване на триъгълника на знанието и освобождаване на потенциала на цифровата икономика

Насока 5: Подобряване на ефикасността на ресурсите и намаляване на емисиите на парникови газове

Насока 6: Подобряване на стопанската и потребителската среда и модернизиране на промишлената база

Насока 7: Увеличаване на участието в пазара на труда и намаляване на структурната безработица

Насока 8: Развиване на квалифицирана работна сила в отговор на нуждите на пазара, насърчаване на качеството на работните места и обучението през целия живот

Насока 9: Подобряване на показателите на образователните и обучаващите системи на всички равнища и увеличаване на участието във висшето образование

Насока 10: Насърчаване на социалното приобщаване и борбата с бедността

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно насоки за политиките за заетостта на държавите-членки

част II на Интегрирани насоки Европа 2020

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 148, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет³,

като взе предвид становището на Комитета на регионите⁴,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като има предвид, че:

- (1) Договорът за функционирането на Европейския съюз постановява в член 145, че държавите-членки и ЕС работят за изработването на координирана стратегия за заетостта, и по-специално, за развитието на квалифицирана, обучена и адаптивна работна сила, както и на пазари на труда, които да могат да реагират бързо на икономическите промени, с оглед постигането на целите, изброени в член 3 от Договора за Европейския съюз. Държавите-членки, като имат предвид националните практики, свързани с отговорностите на социалните партньори, считат насърчаването на заетостта за въпрос от общ интерес и координират своите действия в това отношение в рамките на Съвета, в съответствие с разпоредбите на член 148 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- (2) Договорът за Европейския съюз постановява в член 3.3, че Съюзът се бори със социалното изключване и дискриминация, и насърчава социалната справедливост и закрила, както и предвижда инициативи на Съюза за осигуряване на координация между социалните политики на държавите-членки. Член 9 от Договора за функционирането на Европейския съюз предвижда, че при определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът взема

---

² ОВ С, , стр.

³ ОВ С, , стр.

⁴ ОВ С, , стр.

предвид изискванията, свързани с осигуряването на адекватна социална закрила и борбата срещу социалното изключване.

- (3) Договорът за функционирането на Европейския съюз предвижда, че насоките за заетостта и основните насоки за икономическата политика се приемат от Съвета, за да насочва политиките на държавите-членки.
- (4) Лисабонската стратегия, стартирана през 2000 г., се основаваше на признаването на необходимостта на ЕС да увеличи своята производителност и конкурентоспособност, като едновременно с това увеличава социалното сближаване, в условията на глобална конкуренция, технологична промяна и застаряващо население. Лисабонската стратегия беше стартирана отново през 2005 г., след средносрочен преглед, който доведе до по-силно съсредоточаване върху растежа и върху повече и по-добри работни места.
- (5) Лисабонската стратегия за растеж и работни места спомогна за заздравяване на консенсуса около основната насока на икономическата политика и политиката за заетостта на ЕС. Съгласно стратегията, основните насоки за икономическата политика, както и насоките за заетостта бяха приети от Съвета през 2005 г.⁵ и преразгледани през 2008 г.⁶ 24-те насоки положиха основите на националните програми за реформи, очертавайки ключовите приоритети за реформи на равнище макроикономика, микроикономика и пазар на труда, за ЕС като цяло. Въпреки това, опитът показва, че насоките не определят достатъчно ясни приоритети и че връзките между тях можеше да бъдат по-здрави. Това ограничи тяхното въздействие върху националното изготвяне на политики.
- (6) Финансовата и икономическа криза, която започна през 2008 г. се изрази в значителни загуби на работни места и на потенциални резултати и доведе до драматично влошаване на публичните финанси. Европейският план за икономическо възстановяване⁷, независимо от това спомогна на държавите-членки в борбата им с кризата, частично чрез координирано данъчно стимулиране, като еврото представляваше гарант за макроикономическата стабилност. Поради това кризата показва, че координирането на политиките на Съюза може да доведе до значителни резултати, ако бъде засилено и превърнато в ефективно. Кризата също така накарва да изпъкне тясната взаимозависимост на икономиките на държавите-членки и пазарите им на труда.
- (7) Комисията предложи да се изработи нова стратегия за следващото десетилетие, стратегията „Европа 2020“⁸, за да може ЕС да излезе от кризата по-силен, и да насочи икономиката си към интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Пет основни цели, които са изброени в съответните насоки, представляват общи цели, насочващи действията на държавите-членки и на Съюза. Държавите-членки следва да положат всички усилия да постигнат националните цели и да отстранят препятствията, които ограничават растежа.

---

⁵ COM(2005)141

⁶ COM(2007)803

⁷ COM(2009)615, 19.11.2009 г.

⁸ COM(2010)2020, 3.3.2010 г.

- (8) Като част от всеобхватни „стратегии за излизане“ за икономическата криза, държавите-членки следва да проведат амбициозни реформи, за да осигурят макроикономическа стабилност и устойчивостта на публичните финанси, да подобрят конкурентоспособността, да намалят макроикономическите неравновесия и да подобрят показателите на пазара на труда. Прекратяването на данъчното стимулиране следва да се осъществи и координира в рамките на Пакта за стабилност и растеж.
- (9) В рамките на стратегията „Европа 2020“ държавите-членки следва да проведат реформи, целящи „интелигентен растеж“, т.е. растеж, воден от познание и иновации. Реформите следва да целят подобряване на качеството на образованието, като осигурят достъп за всеки, и като укрепват изследователските и стопански показатели с цел насърчаване на иновациите и трансфера на познание навсякъде в ЕС. Те следва да насърчават предприемчивостта и да спомагат за превръщането на творчески идеи в иновативни продукти, услуги и процеси, които могат да създадат растеж, качествени работни места, териториално, икономическо и социално сближаване, и да отговорят по-ефикасно на европейските и глобалните предизвикателства, свързани с обществото. Извличането на максимума от информационните и от комуникационните технологии в този контекст е съществено.
- (10) Държавите-членки следва също така, посредством програмите си за реформи, да се стремят към „устойчив растеж“. Устойчив растеж означава изграждане на ефикасна спрямо ресурсите, устойчива и конкурентоспособна икономика, справедливо разпределение на разходите и ползите, и използването на водачеството на Европа в надпреварата за разработване на нови процеси и технологии, включително екологични технологии. Държавите-членки следва да изпълнят необходимите реформи, за да намалят емисиите на парникови газове и да използват ресурсите ефикасно. Те също така следва да подобрят стопанската среда, да стимулират създаването на екологични работни места и да модернизират промишлената си база.
- (11) Програмите за реформи на държавите-членки следва също така да се стремят към „приобщаващ растеж“. Приобщаващ растеж означава изграждане на сближаващо общество, в което хората имат възможността да предвиждат и управляват промяната, като по този начин участват активно в обществото и икономиката. Поради това реформите на държавите-членки следва да осигурят достъп и възможности за всички през целия жизнен цикъл, като по този начин намалят бедността и социалното изключване, посредством премахване на преградите за участие в пазара на труда, особено за жени, по-възрастни работници, млади хора, лица с увреждания и законни мигранти. Те също така следва да гарантират, че ползите от икономическия растеж достигат до всички граждани и всички региони. Поради това осигуряването на ефективно функциониране на пазарите на труда посредством инвестиране в успешно преквалифициране, развитие на подходящи умения, повишаване на качеството на работните места и борба срещу сегментирането, структурната безработица и бездействието, като същевременно се осигурява адекватна, устойчива социална закрила и активно приобщаване за намаляване на бедността, следва да заемат централно място в програмите на държавите-членки за реформи.

- (12) Структурните реформи на ЕС и държавите-членки могат ефективно да допринесат за растежа и работните места, ако увеличат конкурентоспособността на ЕС в глобалната икономика, открият нови възможности за европейските износители и предоставят конкурентен достъп до жизнено важен внос. Поради това реформите следва да вземат предвид външното си отражение върху конкурентоспособността, за да се стимулира европейския растеж и участие на открити и справедливи пазари навсякъде по света.
- (13) Стратегията „Европа 2020“ трябва да бъде подкрепена с интегриран набор от политики, които държавите-членки следва да изпълнят изцяло и с еднакво темпо, с цел да постигнат положителните вторични ефекти от координираните структурни реформи.
- (14) Докато настоящите насоки са насочени към държавите-членки, стратегията „Европа 2020“ следва да се изпълнява в партньорство с всички национални, регионални и местни власти, като тясно асоциира парламенти, както и социални партньори и представители на гражданското общество, които да допринесат за създаването на националните програми за реформи, за тяхното изпълнение и цялостното комуникиране по стратегията.
- (15) Стратегията „Европа 2020“ е подкрепена с по-малък набор от насоки, заменящ предишния набор от 24 насоки и насочен към заетостта и основите въпроси на икономическата политика по един съгласуван начин. Насоките за политиките за заетостта на държавите-членки, приложени към настоящото решение са неразривно свързани с насоките за икономическите политики на държавите-членки и на Съюза, приложени към Препоръка [...] на Съвета от [...] г. Заедно, те образуват „Интегрирани насоки Европа 2020“.
- (16) Тези нови интегрирани насоки отразяват заключенията на Европейския съвет. Те дават точни указания на държавите-членки за създаването на техните национални програми за реформи и за изпълнението на реформите, като отразяват взаимозависимостта и са в съответствие с Пакта за стабилност и растеж. Тези насоки ще образуват основата за всички препоръки, специфични за всяка държава, които Съветът може да отправи към държавите-членки. Те също така ще образуват основата за създаването на Съвместния доклад по заетостта, изпращан ежегодно от Съвета и Комисията до Европейския съвет.
- (17) Въпреки че трябва да се изготвят всяка година, насоките следва да останат в значителната си част стабилни до 2014 г., за да се осигури съсредоточаване върху изпълнението,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

С настоящото се приемат насоките за политиките за заетостта на държавите-членки, както са определени в приложението. Тези насоки са част от „Интегрирани насоки Европа 2020“.

Член 2

Насоките в приложението се вземат предвид в политиките за заетостта на държавите-членки, по които се докладва в националните програми за реформи. Държавите-членки следва да изготвят програми за реформи, които да са съгласувани с целите, определени в „Интегрирани насоки Европа 2020“.

Член 3

Адресати на настоящото решение са държавите-членки.

Съставен в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*

Приложение:
Насоки за политиките за заетостта на държавите-членки

Насока 7: Увеличаване на участието в пазара на труда и намаляване на структурната безработица

Държавите-членки следва да интегрират принципите на гъвкавата сигурност, одобрени от Европейския съвет, в своите политики за пазара на труда и да ги прилагат, като използват напълно подкрепата на Европейския социален фонд с оглед увеличаване на участието в пазара на труда и борбата със сегментирането и бездействието, неравенството между половете, като едновременно с това намаляват структурната безработица. Мерките за увеличаване на гъвкавостта и сигурността следва да са както балансирани, така и взаимно укрепващи се. Поради това държавите-членки следва да въведат комбинация от гъвкави и стабилни трудови договори, активни политики за пазара на труда, ефективно обучение през целия живот, политики за насърчаване на професионалната мобилност, и адекватни системи за социална сигурност с цел подсигуряване на професионалните преквалификации, придружени от ясни права и задължения на безработните активно да търсят работа.

Държавите-членки следва да засилят социалния диалог и да се борят със сегментирането на пазара на труда чрез мерки, насочени срещу временната и несигурната заетост, непълната заетост и недекларирания труд. Професионалната мобилност следва да се поощрява. За качеството на работните места и условията на труд следва да действа чрез борба с ниското заплащане и с осигуряване на адекватна социална сигурност също и за хората със срочни трудови договори и за самостоятелно заетите лица. Услугите по заетост следва да се укрепят и да бъдат отворени за всички, включително млади хора и застрашени от безработица, а персонализирани услуги да са насочени към тези, които са най-откъснати от пазара на труда.

С цел да се увеличи конкурентоспособността и да се повишат равнищата на участие, особено за ниско квалифицираните, както и в съответствие с насока 2 за икономическа политика, държавите-членки следва да преразгледат данъчните и осигурителните системи, както и капацитета на публичните служби да предоставят необходимата подкрепа. Държавите-членки следва да увеличат участието на работната сила посредством политики за насърчаване на активното остаряване, равенството на половете и равното заплащане, както и пазарно интегриране на младите хора, лицата с увреждания, законните мигранти и други уязвими групи. Политиките за равновесие между професионалния и личния живот заедно с предоставянето на достъпни грижи и иновации в организацията на труда следва да целят повишаване на равнищата на заетост, особено сред младежта, по-възрастните работници и жените, и в частност за запазване на високо квалифицираните жени в научната и в техническата област. Държавите-членки следва също така да отстранят преградите пред достъпа на пазара на труда на новодошли, да подкрепят самостоятелната заетост и създаването на работни места в области, включващи екологичната заетост и грижи, както и да насърчават социалните иновации.

Основната цел на ЕС, на базата на която държавите-членки ще определят националните си цели, е целта да се постигне до 2020 г. 75 % заетост за жените и мъжете на възраст между 20 и 64 години, включително посредством по-голямо участие на младежта, по-възрастните работници и ниско квалифицираните работници, както и с по-доброто интегриране на законните мигранти.

Насока 8: Развиване на квалифицирана работна сила в отговор на нуждите на пазара, насърчаване на качеството на работните места и обучението през целия живот

Държавите-членки следва да насърчават производителността и шансовете за заетост посредством предоставяне на достатъчно знания и умения, за да може да се отговори на текущото и бъдещето търсене на пазара на труда. Качественото начално образование и привлекателното професионално обучение трябва да се допълват от ефективни стимули за обучение през целия живот, възможности за втори шанс, осигуряване на всеки пълнолетен възможността да повиши с една степен своята квалификация, както и от политики за целева миграция и интеграция. Държавите-членки следва да развият системи за признаване на придобитите компетенции, отстраняване на преградите пред професионалната и географската мобилност на работниците, насърчаване на придобиването на интердисциплинарни компетенции и творчески дух, както и да съсредоточат усилията си в частност върху подкрепата за ниско квалифицираните и върху повишаването на шансовете за заетост на по-възрастните работници, като в същото време увеличат обучението, уменията и опита на високо квалифицираните работници, включително изследователите.

В сътрудничество със социалните партньори и стопанските организации държавите-членки следва да подобрят достъпа до обучение, укрепят образователното и професионалното насочване съвместно със систематично информирание за новооткрити работни места и възможности, да насърчават предприемчивостта и подобреното прогнозиране на необходимостта от умения. Инвестирането в развитие на човешките ресурси, повишаване на квалификацията и участието в схеми за обучение през целия живот следва да се насърчава посредством съвместен финансов принос от правителства, физически лица и работодатели. За да подпомогнат младите хора и в частност тези, които не са в процес на заетост, образование или обучение, държавите-членки в сътрудничество със социалните партньори следва да задействат схеми, които да помогнат на наскоро дипломиралите се да намерят първата си работа или възможности за допълнително образование или обучение, включително професионални стажове, както и да се намесят бързо, когато млади хора стават безработни. Редовният мониторинг на показателите на политиките за повишаване на квалификацията и за предсказване следва да помогнат за идентифицирането на области за подобряване и увеличаване на способността на образователните и обучаващите системи да реагират на нуждите на пазара на труда. Фондовете на ЕС следва да бъдат напълно мобилизирани от държавите-членки, за да подкрепят тези цели.

Насока 9: Подобряване на показателите на образователните и обучаващите системи на всички равнища и увеличаване на участието във висшето образование

С цел да се осигури достъп до качествено образование и обучение за всички и да се подобрят образователните резултати, държавите-членки следва да инвестират ефикасно в образователни и обучаващи системи именно, за да се повиши нивото на квалификация на работната сила на ЕС, позволявайки да се отговори на бързо променящите се нужди на съвременните пазари на труда. Действията следва да обхващат всички сектори (от образованието в ранното детство и училищата до висшето образование, професионалното образование и обучение, както и обучението за възрастни) като също се взема предвид обучението в неофициален и неформален контекст. Реформите следва да целят осигуряване на придобиването на ключови компетенции, които са необходими на всеки индивид, за да успее в икономика,

основана на знанието, особено по отношение на шансовете за заетост, по-нататъшно обучение, или умения в областта на ИКТ. Следва да се предприемат стъпки да се осигури свързаната с обучението мобилност на младите хора и преподавателите да бъде превърне в норма. Държавите-членки следва да подобрят откритостта и съответствието на образователните и обучаващи системи, по-специално чрез въвеждането на национални рамки за квалификация, които дават възможност за гъвкави образователни пътеки, и чрез развитието на партньорства между сферата на образованието/обучението и професионалната сфера. Преподавателската професия следва да се направи по-привлекателна. Висшето образование следва да стане по-открито за нетрадиционни учащи се и участието във висшето или еквивалентно на него образование следва да се повиши. С оглед намаляване на броя млади хора, които не са в процес на заетост, образование или обучение, държавите-членки следва да предприемат всички необходими стъпки да предотвратят преждевременното напускане на училище.

Основната цел на ЕС, на базата на която държавите-членки ще определят националните си цели, е да се намали процента на преждевременно напусналите училище до 10 %, като същевременно се увеличи дялът на населението на възраст между 30 и 34 години, завършили висше или еквивалентно на него образование на най-малко 40 % до 2020 г.

Насока 10: Насърчаване на социалното приобщаване и борбата с бедността

Усилията на държавите-членки за намаляване на бедността следва да целят насърчаване на пълното участие в обществото и икономиката и разширяване на възможностите за заетост, като напълно използват Европейския социален фонд. Усилията следва също така да се съсредоточат върху осигуряването на равни възможности, включително посредством достъпни, устойчиви и висококачествени услуги и публични услуги (включително онлайн услуги, в съответствие с насока 4), и в частност здравеопазване. Държавите-членки следва да въведат ефективни и антидискриминационни мерки. Наравно с това, за да се борят със социалното изключване, да оправомощят хората и да насърчават участието на пазара на труда, системите за социална закрила, обучението през целия живот и активните приобщаващи политики следва да се засилят, за да се създадат възможности на различните етапи от живота на хората и да ги предпазят от риска от изключване. Системите за социална сигурност и пенсионните системи трябва да бъдат модернизирани, за да се осигури пълното им разгръщане с цел да осигурят адекватна подкрепа за доходите и достъп до здравеопазване — предоставяйки по този начин социално сближаване — като в същото време останат устойчиви финансово. Осигурителните системи следва да се фокусират върху гарантиране на сигурност на доходите в случай на преквалифициране и върху намаляване на бедността, в частност за групи, които са с най-голям риск от социално изключване, такива като семейства само с един родител, малцинства, хора с увреждания, деца и млади хора, възрастни жени и мъже, законни мигранти и бездомните. Държавите-членки следва също така активно да насърчават социалната икономика и социалните иновации в подкрепа на най-уязвимите.

Основната цел на ЕС, на базата на която държавите-членки ще определят националните си цели, е да се намали с 25 % броя на европейците, които живеят под националните прагове на бедността, като по този начин се помогне на над 20 милиона души да излязат от бедността.